

Peter Alstrups fotografier

Af Lennart Weber

Peter Alstrups Kunstforlag er kendt for de mange tusinde fine postkort med topografiske motiver fra hele landet, der ofte hører til blandt de bedste topografiske kort. Postkortene fra Peter Alstrups Kunstforlag kendes bl.a. på et specielt logo med et firkløver og PA samt et nummer.

Forlaget blev oprindeligt startet af Marcus Melchior i Fredericia. Da han gik fallit, overtog Peter Alstrup firmaet, hvor han hidtil havde været ansat som sælger. Han flyttede firmaet til København og i 1904 ændrede han navnet til Peter Alstrups Kunstforlag.

Peter Alstrup (1863-1925), født i Viborg, var oprindeligt udlært som boghandler, men han var også fotograf. Det er dog usikkert om han selv fotograferede nogle motiver til de postkort, som han udgav. Men vi ved i dag, at det i hvert

fald langt fra var normalt, at han selv fotograferede til de postkort, han udgav.

Som dokumentation nævnes her et enkelt tilfælde. På Lokalhistorisk Arkiv i Hillerød findes en unik samling med ca. 2.000 glasplader, som er optaget af fotograf Olaf Staunstrup (1859-1941) og hans søn, Thorvald Staunstrup. I den samling findes der 11 glasplader med motiver, som Peter Alstrup har udgivet som postkort. Det er værd at bemærke, at det handler om fotografier til nogle af de bedste tidlige postkort fra Hillerød. Jeg viser her en stribe af disse postkort, som med sikkerhed er taget af Olaf Staunstrup.

En del glasplader er gået til gennem årene, og derfor kan der have været langt flere af Alstrups tidlige postkort fra Hillerød, som er udgivet på basis af Olaf Staunstrups fotografier.

Peter Alstrups postkort PA 1918 med firkløverlogo er et af de bedre Hillerødkort. Det viser Løngangsgade og gaden til venstre er Grønnegade. På næste side vises Olaf Staunstrups negativ.

Her ses Olaf Staunstrups glaspladenegativ, som blev brugt til fremstilling af Peter Alstrups postkort. Glaspladen er desværre knækket, men det er stadig tydeligt at se, at det er dette negativ, der er brugt til det håndkolorerede postkort, der blev vist på foregående side.

Flyttede til Hillerød 1903

Olaf Staunstrup flyttede i april 1903 til Hillerød. Han kom fra Hvorslev mellem Randers og Viborg, og i efteråret 1903 optog han et af de fotografier, der har været brugt til en stribe postkort fra Hillerød. Det viser Frederiksborg Slot set fra Olaf Staunstrups atelier i Helsingørsgade 33. I bunden af glaspladen har Olaf Staunstrup indridset årstallet 1903.

Peter Alstrups postkort med netop dette motiv har nummer PA1903, og derfor kunne man fristes til at tro, at nummeret er identisk med årstallet. Men det holder ikke, da vi ved, at Peter Alstrups Kunstforlag først startede i 1904. Desuden er der PA numre, som er lavere end 1903, og der er en række PA numre fra Hillerød som slet ikke stemmer med det årstal, de er udgivet.

Mange tusinde postkort

På internettet kan man læse, at Peter Alstrup udgav 10.000 postkort, og som bevis angives, at man har fundet postkort med numre op til

10.000. Men det holder ikke. Jeg kender ikke det præcise antal postkort, som Peter Alstrup udgav. Men det er en kendsgerning, at han ofte genbrugte numre.

Alene fra Hillerød kendes en håndfuld eksempler på PA numre, der er brugt på forskellige postkort, og PA 1903 er udgivet i en række forskellige udgaver med og uden farver, med hvid kant nederst og uden kant.

Andre provinsfotografer

Med den viden, som kan udledes fra glaspladesamlingen på Lokalhistorisk Arkiv i Hillerød, så er det nærliggende at tænke, at præcis samme fakta må kunne udledes fra de øvrige danske byer som Peter Alstrup udgav postkort fra. Som udgangspunkt må det antages, at det har været dygtige fotografer i Næstved, Vejle, Skagen, Nyborg og andre byer, der har optaget de fine fotografier, som blev brugt til Peter Alstrups omfattende produktion af topografiske postkort.

Den samme øvelse kan formentlig laves med

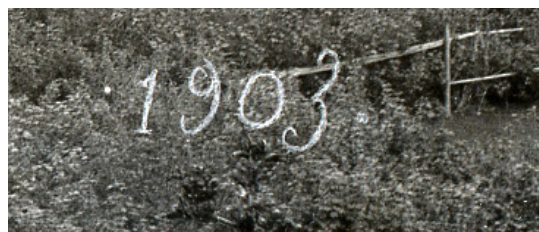

Ovenfor Peter Alstrups postkort PA1903 og nedenfor Olaf Staunstrups glaspladenegativ og et udsnit fra bakken i bunden af negativet. Postkortet er brugt i 1904.

en række andre af de tidlige postkortudgivere. Det er næppe Carl Stender selv, der har optaget fotografierne til den enorme mængde af postkort, som han udgav.

I forhold til fotograf Olaf Staunstrup, så skal det tilføjes, at han i en periode selv udgav lokale postkort fra Hillerød. Nogle af disse kan ses i min bog 'Staunstrups fotografier fra det gamle Hillerød'. Den kan lånes på biblioteket eller købes hos boghandlere eller direkte hos mig.

God jagt på de lokale fotografer bag de fine gamle postkort.

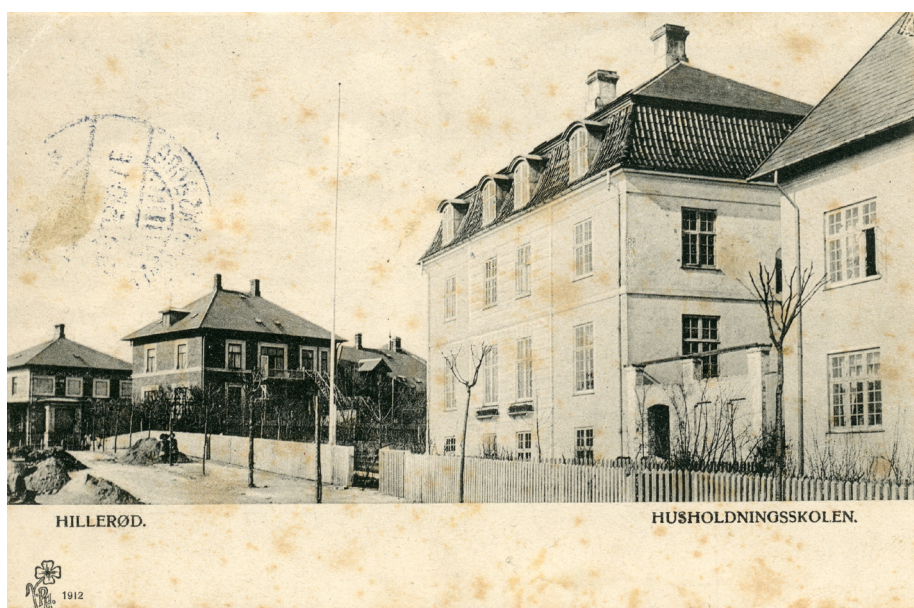
PA1918 fra hjørnet af Bakkegade og Helsingørsgade. Mange postkortsamlere har besøgt Tom Nislev som i en del år drev Flaskehytten på netop dette hjørne med massevis af fine postkort til salg. Postkortet er et eksempel på, at Peter Alstrup genbrugte sine numre. Se samme nummer anvendt på postkortet på første side. Olaf Staunstrups negativ.

PA1909 med Hillerød Station og Jernbanehotellet. Postkortet er brugt i 1906. Olaf Staunstrups negativ.

PA1901 viser Markedspladsen i Slangerups-gade med Frederiksborg Slot i baggrunden. Det er stemplet 1905. Olaf Staunstrups negativ.

PA1910 er fra Frederiks-
værksgade hvor man ser
en del af Slotsgade samt
Slotskroen og Frederiks-
borg Slotsmølle i bag-
grunden. Kortet er brugt
i 1906. Olaf Staunstrups
negativ.

PA1912 med Hillerød Hus-
holdningsskole på Lindevej.
Kortet er brugt i 1905.
Olaf Staunstrups negativ.

PA1915 viser Slotgade og
man kan lige ane fotograf
Carl Rathsachs forret-
ning. Men det er opta-
get af Olaf Staunstrup,
der samme dag optog
et tilsvarende i modsat
retning, som har nr.
PA1916.

Olaf Staunstrup udgav også egne postkort. Her et fint fotografisk kort fra rejsegildet på bankbygningen på Torvet i Hillerød i 1908. Bemærk de mange håndværkere på stillads uden nogen form for sikkerhed.